

WÓJT GMINY TRAWNIKI

OPS.020.2.2026

Ros-Parieca - p. Francuzok
Urząd Gminy Trawniki

Trawniki 605 21-044 Trawniki

3422.26.DG

Wpłynęło dn. 31-03-2026

Przyjęto przez : Weronika Cz

Trawniki, dnia 31 marca 2026 r.

RADA GMINY TRAWNIKI

Wójt Gminy Trawniki, działając zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w załączeniu przekazuje *Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025 wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją zadań.*

Przedłożone sprawozdanie stanowi realizację ustawowego obowiązku oraz odzwierciedla działania podejmowane na rzecz wsparcia rodzin z terenu gminy, a także wskazuje kierunki dalszych działań w tym obszarze.

Z poważaniem

WÓJT
Damian Daniel Baj

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trawnikach
TRAWNIKI 636, 21-044 Trawniki

OPS.020.1.2026

MOS-Pomocnik p. Franciole
Urząd Gminy Trawniki
Trawniki 605 21-044 Trawniki
3423.26.DG
Wpłynęło dn. 31-03-2026
Przyjęto przez : Weronika Cz

Trawniki, dnia 31 marca 2026 r.

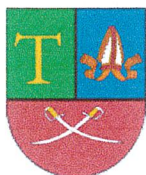
PAN DAMIAN DANIEL BAJ
WÓJT GMINY TRAWNIKI

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trawnikach w załączeniu przekazuje *Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025 wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją tych zadań.*

Jednocześnie uprzejmie informuję, iż podejmowane w analizowanym okresie działania były ukierunkowane na zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb.

Wyrażam przekonanie, że przedstawione informacje stanowią pomoc w ocenie dotychczasowych działań oraz planowaniu dalszych kierunków wsparcia w obszarze polityki społecznej gminy.

Z poważaniem
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Trawnikach
I. Maluga
Iwona Maluga

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W TRAWNIKACH

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU
WSPIERANIA RODZINY ZA ROK 2025**

**WRAZ Z PRZEDSTAWIENIEM POTRZEB ZWIĄZANYCH
Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

TRAWNIKI 2026 R.

I. ZAKRES PRZEDMIOTOWY ORAZ ZAŁOŻENIA USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stanowi zespół planowych działań, których celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego realizowania tych funkcji.

System pieczy zastępczej obejmuje zespół osób, instytucji oraz działań, których celem jest zapewnienie dzieciom czasowej opieki i wychowania w sytuacjach, gdy rodzice nie są w stanie sprawować nad nimi opieki.

Do jednostek organizacyjnych wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zalicza się w szczególności jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego realizujące zadania w tym zakresie, placówki wsparcia dziennego, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne, ośrodki adopcyjne oraz podmioty, którym zlecono realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.) określa:

- zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków,
- zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Podstawowym założeniem ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, w szczególności w sytuacjach, gdy rodzina doświadcza trudności w realizacji swoich funkcji. Celem tych działań jest zapewnienie wsparcia, które ograniczy konieczność umieszczania dziecka w pieczy zastępczej, a w przypadku takiej konieczności – umożliwi jego możliwie szybki powrót do rodziny.

Realizacji powyższych celów służy w szczególności rozwój działań profilaktycznych, wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny oraz zapobiegających powstawaniu dysfunkcji.

Profilaktyka rodzinna realizowana jest przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Jest ona kierowana głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich oraz zagrożonych ubóstwem. Obejmuje również spokrewnione rodziny zastępcze oraz osoby usamodzielniające się, będące wychowankami placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.

Istotne znaczenie ma praca z rodziną, prowadzona m.in. w formie wsparcia asystenta rodziny, konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, pomocy prawnej w zakresie prawa rodzinnego, mediacji, terapii rodzinnej oraz organizowania grup wsparcia dla rodziców.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wójt gminy składa radzie gminy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, roczne

sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby w tym zakresie. Rada gminy, uwzględniając zgłoszone potrzeby, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

II. ZADANIA GMINY REALIZOWANE ZGODNIE Z ZAPISAMI USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zadania własne gminy z zakresu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej ujęte zostały w art. 176 ustawy, tak więc do zadań własnych gminy należy: (1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny; (2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; (3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; (4) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci; (5) finansowanie: podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny; kosztów związanych z udzielaniem pomocy w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, ponoszonych przez rodziny wspierające; (6) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym; (7) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego stosowanego do realizacji świadczeń rodzinnych; (8) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

2.1. Wspieranie rodziny

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Przy wspieraniu rodziny należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do: (1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka; (2) powrotu do rodziny; (3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów; (4) stabilnego środowiska wychowawczego; (5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku; (6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia; (7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka; (8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości; (9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem; (10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej; (11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

W art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej został określony zakres przedmiotowy pomocy, jakiej należy udzielić rodzinie doświadczającej trudności, polegającej w szczególności na: (1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie; (2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny; (3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny; (4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny; (5) pomocy w integracji rodziny; (6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny; (7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie: pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. **Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem**, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie ze strony: instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny; placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających.

2.2. Praca z rodziną

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Jest ona prowadzona w szczególności w formie: konsultacji i specjalistycznego poradnictwa, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi – w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego, a także organizowania spotkań dla rodzin, mających na celu wymianę doświadczeń oraz przeciwdziałanie izolacji. Spotkania te określane są jako „grupy wsparcia” lub „grupy samopomocowe”. Praca z rodziną prowadzona jest również w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

W przypadku powzięcia przez ośrodek pomocy społecznej informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy. Po jego przeprowadzeniu dokonuje diagnozy sytuacji rodziny. Jeżeli z dokonanej diagnozy wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika

ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku kierownik ośrodka pomocy społecznej: (1) przydziela rodzinie asystenta rodziny albo (2) występuje do jednostki organizacyjnej gminy organizującej pracę z rodziną o przydzielenie asystenta rodziny albo (3) występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną, o przydzielenie asystenta rodziny.

W przypadku, gdy rodzicem wychowującym dziecko jest małoletni opuszczający młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy, pracownik socjalny przeprowadza u tego rodzica wywiad środowiskowy. Po jego przeprowadzeniu kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela temu rodzicowi asystenta rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Asystentem rodziny może być osoba, która: (1) posiada: wykształcenie wyższe na kierunku pedagogika, psychologia, socjologia, nauki o rodzinie lub praca socjalna lub wykształcenie wyższe na dowolnym kierunku uzupełnione szkoleniem z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub studiami podyplomowymi obejmującymi zakres programowy szkolenia określony w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie szkoleń dla asystenta rodziny (Dz. U. z 2011 r., Nr 272, poz. 1608) i udokumentuje co najmniej roczny staż pracy z dziećmi lub rodziną lub wykształcenie średnie lub średnie branżowe i szkolenie z zakresu pracy z dziećmi lub rodziną, a także udokumentuje co najmniej 3-letni staż pracy z dziećmi lub rodziną; (2) nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest jej zawieszona ani ograniczona; (3) wypełnia obowiązek alimentacyjny – w przypadku, gdy taki obowiązek w stosunku do niej wynika z tytułu egzekucyjnego; (4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe; (5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Asystent rodziny jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności: (1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym (plan pracy obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty); (2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej; (3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; (4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych; (5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych; (6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi; (7) wspieranie aktywności

społecznej rodzin; (8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych; (9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej; (10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych; (11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych; (12) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 46 z późn. zm.) – „na wniosek oskarżonego, który nie ukończył 18 lat, podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem może być obecny jego przedstawiciel ustawowy lub osoba, pod której pieczęcią oskarżony pozostaje.” (13) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin; (14) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci; (15) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829); (16) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną; (17) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie tej oceny kierownikowi jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, lub podmiotowi, któremu gmina zleciła organizację pracy z rodziną; (18) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną; (19) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach; (20) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny; (21) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Asystent rodziny, w związku z wykonywaniem swoich zadań, ma prawo do: (1) wglądu do dokumentów zawierających dane osobowe członków rodziny, niezbędne do prowadzenia pracy z rodziną, w tym: imię i nazwisko, datę urodzenia, obywatelstwo, adres miejsca zamieszkania, stan cywilny, wykształcenie, zawód, miejsce pracy, źródła dochodu, warunki mieszkaniowe, sytuację prawną oraz aktualne miejsce pobytu dziecka, a także dane o rozwoju psychofizycznym dziecka; (2) występowania do właściwych organów władzy publicznej, organizacji i instytucji o udzielenie informacji, w tym zawierających dane osobowe, niezbędnych do udzielenia pomocy rodzinie; (3) przedstawiania właściwym organom władzy publicznej, organizacjom i instytucjom ocen i wniosków zmierzających do zapewnienia skutecznej ochrony praw rodzin.

Asystent rodziny, wykonując czynności w ramach swoich obowiązków, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych.

2.3. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka

Jedną z form wsparcia rodziny w opiece i wychowaniu dziecka jest możliwość objęcia dziecka opieką oraz wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka taka może

być prowadzona przez gminę, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, albo podmiot posiadający zezwolenie wójta.

Rodzina przeżywająca trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych może zostać również objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina wspierająca, we współpracy z asystentem rodziny, udziela pomocy w szczególności w zakresie opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych.

Funkcję rodziny wspierającej mogą pełnić osoby z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo oraz nie figurują w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej, po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z rodziną wspierającą zawierana jest umowa określająca zasady zwrotu kosztów związanych z udzieleniem pomocy.

III. REALIZACJA BUDŻETU W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Na realizację zadań własnych wynikających z realizacji zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ośrodek dysponował w 2025 roku kwotą 785 245,03 zł w rozdziałach 85504 – Wspieranie rodziny, 85508 – Rodziny zastępcze i 85510 – Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych. Wielkości środków przeznaczonych na realizację zadań wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały przedstawione w Tabeli Nr 1.

Tabela Nr 1: Środki przeznaczone w 2025 r. na realizację zadań wynikających z zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

ŚRODKI NA REALIZACJĘ ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	
– działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	486 000,00 zł
– rodziny zastępcze	173 000,00 zł
– wspieranie rodziny - koszty zatrudnienia 1 asystenta rodziny	117 445,03 zł
– koszt delegacji służbowych	4000,00zł
– wydatki osobowe, odpisy na ZFŚS	4050,00 zł
– zakup usług pozostałych	0,00 zł
– szkolenia asystenta rodziny	750,00 zł
RAZEM:	785 245,03 zł

Źródło: opracowanie własne

Środki finansowe ujęte w budżecie na realizację zadań zawartych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zabezpieczyły przewidywane potrzeby w 2025 roku. Wydatkowano łącznie kwotę 752 718,31 zł co stanowiło 95,86 % przyjętego planu.

Poniżej w Tabeli Nr 2 została zamieszczona szczegółowa analiza wydatkowania środków na poszczególnych zadaniach.

Tabela Nr 2: Analiza wydatkowania środków na realizację zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

ŚRODKI NA REALIZACJĘ ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	
– działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	482 689,69 zł
– rodziny zastępcze	165 644,09 zł
– wspieranie rodziny - koszty zatrudnienia 1 asystenta rodziny	96 006,26 zł
– koszt delegacji służbowych	3973,62 zł
– wydatki osobowe, odpisy na ZFŚS	3735,5 zł
– zakup usług pozostałych	0,00 zł
– szkolenia asystenta rodziny	669,15 zł
RAZEM:	752 718,31 zł

Źródło: opracowanie własne.

IV. ZADANIA Z OBSZARU WSPIERANIA RODZINY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W TRAWNIKACH

4.1. Dane statystyczne dotyczące rodzin funkcjonujących na terenie Gminy Trawniki

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2025 roku objął wsparciem 82 rodziny, liczące łącznie 127 osób. Pomoc była udzielana w formie świadczeń, bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania, a także w postaci pracy socjalnej. Ze świadczeń pieniężnych skorzystało 67 rodzin, obejmujących 86 osób, natomiast świadczenia niepieniężne przyznano 9 rodzinom, w których łącznie funkcjonowały 33 osoby. Pomoc w formie pracy socjalnej została udzielona 70 rodzinom, obejmującym 111 osób, w tym wyłącznie pracą socjalną objęto 6 rodzin, liczących 8 osób.

Tabela nr 3 przedstawia liczbę mieszkańców Gminy Trawniki w latach 2019–2025, natomiast tabela nr 4 obrazuje liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w tym samym okresie, z uwzględnieniem liczby wychowywanych dzieci.

Tabela Nr 3: Liczba ludności zamieszkałej na terenie Gminy Trawniki w latach 2019-2025

Liczba ludności zamieszkałej na terenie Gminy Trawniki w latach 2019-2025						
ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023	ROK 2024	ROK 2025
8 843	8 800	8 646	8 557	8 492	8 459	8 362

Źródło: opracowanie własne

Na dzień 31 grudnia 2025 roku Gminę Trawniki zamieszkiwało 8 362 mieszkańców. W porównaniu z 2024 rokiem liczba mieszkańców zmniejszyła się o 97 osób, tj. o 1,15%, natomiast w stosunku do 2019 roku spadek wyniósł 481 osób, tj. 5,44%.

Dane przedstawione w tabeli wskazują na systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Trawniki w latach 2019–2025. Tendencja ta może mieć istotne znaczenie dla planowania lokalnej polityki społecznej, w tym skali i kierunków wsparcia kierowanego do rodzin oraz osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

*Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025
wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją zadań*

Tabela Nr 4: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2025

Rok	Ogółem rodzin	Liczba osób w rodzinach	Rodziny z 1 dzieckiem	Rodziny z 2 dziećmi	Rodziny z 3 dziećmi	Rodziny z 4 dziećmi i więcej
2019	193	415	10	16	11	6
2020	190	401	12	14	6	8
2021	159	319	10	10	2	4
2022	178	380	17	17	4	5
2023	97	177	6	8	6	4
2024	81	149	7	5	2	6
2025	82	127	2	3	1	3

Zródło: opracowanie własne

Analizując liczbę osób objętych wsparciem systemu pomocy społecznej w odniesieniu do liczby mieszkańców Gminy Trawniki, należy wskazać, że w 2025 roku pomocą objęto 1,52% mieszkańców gminy. Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

Najwięcej rodzin korzystających z pomocy społecznej odnotowano w 2019 roku, natomiast najmniej w 2024 roku. W 2025 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia była nieznacznie wyższa niż w roku poprzednim. Wśród rodzin z dziećmi objętych pomocą w 2025 roku najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z dwojgiem dzieci oraz rodziny z czworgiem i większą liczbą dzieci, natomiast najmniej było rodzin z trojgiem dzieci.

Dane zawarte w tabeli wskazują na wyraźny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019–2025. W 2025 roku wsparciem objęto 82 rodziny, czyli o 111 mniej niż w 2019 roku. Przedstawione dane potwierdzają, że mimo ogólnego spadku liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej nadal występuje potrzeba udzielania wsparcia rodzinom wychowującym dzieci.

Rodziny korzystające z pomocy społecznej zmagają się z różnorodnymi problemami życiowymi. Najczęściej są one związane z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocą w rodzinie oraz uzależnieniem od alkoholu. Tabela Nr 5 przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019–2025, z uwzględnieniem powodów przyznania pomocy.

Tabela Nr 5: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019-2025 z podziałem na powody trudnej sytuacji życiowej.

LP.	POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023	ROK 2024	ROK 2025
1.	Ubóstwo	176	153	127	94	88	76	72
2.	Bezrobocie	116	102	84	52	57	35	31
3.	Długotrwała lub ciężka choroba	46	37	34	17	27	23	27
4.	Niepełnosprawność	85	80	73	41	55	55	51
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	22	22	10	11	7	2	3
6.	Rodziny niepełne	15	16	6	8	4	0	2

*Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za rok 2025
wraz z przedstawieniem potrzeb związanych z realizacją zadań*

7.	Rodziny wielodzietne	2	3	2	3	1	2	1
8.	Przemoc w rodzinie	4	0	0	1	0	0	1
9.	Alkoholizm	27	26	17	9	6	8	8

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej w badanym okresie pozostawało ubóstwo. Kolejne istotne przesłanki stanowiły niepełnosprawność oraz bezrobocie. W 2025 roku z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego pomocą objęto 3 rodziny, natomiast z powodu wielodzietności – 1 rodzinę. Analiza danych Ośrodka Pomocy Społecznej wskazuje również, że w wielu rodzinach współwystępuje kilka przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy, co świadczy o złożonym charakterze trudności, z jakimi mierzą się osoby i rodziny korzystające ze wsparcia.

Pracownicy socjalni, wykonując czynności służbowe, podejmują działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Działania te realizowane są między innymi poprzez świadczenie pracy socjalnej oraz udzielanie informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osobom i rodzinom, które dzięki temu wsparciu mogą odzyskać zdolność do samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Praca socjalna prowadzona jest zarówno w celu rozwijania i wzmacniania aktywności oraz samodzielności życiowej osób i rodzin, jak również w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji oraz organizacji istotnych z punktu widzenia zaspokajania potrzeb członków społeczności lokalnej. Zestawienie rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019–2025 przedstawia Tabela Nr 6.

Tabela Nr 6: Praca socjalna w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trawninkach w latach 2019-2025

ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
2019	193	415
2020	190	401
2021	159	319
2022	167	366
2023	97	177
2024	86	157
2025	70	111

Źródło: opracowanie własne

Dane przedstawione w Tabeli Nr 6 wskazują na spadek liczby rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019–2025. W 2025 roku pracą socjalną objęto 70 rodzin, w których funkcjonowało 111 osób, podczas gdy w 2019 roku było to 193 rodziny i 415 osób.

Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny realizują szereg zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, których celem jest wspieranie rodziny jako naturalnego środowiska wychowawczego dziecka. Na bieżąco monitorują sytuację rodzin z terenu gminy, ze szczególnym uwzględnieniem

rodzin zagrożonych koniecznością umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. W razie potrzeby podejmowane są działania mające na celu pomoc w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, tak aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować. W tym zakresie istotną rolę odgrywa również asystent rodziny. Tabela Nr 7 przedstawia liczbę rodzin objętych jego wsparciem w Gminie Trawniki w latach 2019–2025.

Tabela Nr 7. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w Gminie Trawniki w latach 2019-2025

ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI W RODZINACH
2019	11	33
2020	10	26
2021	10	27
2022	13	29
2023	13	28
2024	16	43
2025	17	44

Źródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że w latach 2019–2025 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wykazywała tendencję wzrostową. Najwyższą liczbę rodzin objętych tą formą wsparcia odnotowano w 2025 roku, kiedy pomocą objęto 17 rodzin, w których wychowywało się 44 dzieci. Dane te wskazują na rosnące znaczenie pracy asystenta rodziny w systemie wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Umieszczenie dziecka w zastępczym środowisku opiekuńczo-wychowawczym następuje wyłącznie w sytuacji, gdy inne dostępne formy wsparcia nie są wystarczające do zapewnienia ochrony dobra dziecka. Jest to rozwiązanie stosowane w przypadkach, gdy środowisko rodzinne nie zapewnia dziecku właściwych warunków opieki i wychowania albo gdy rodzice nie są w stanie samodzielnie poradzić sobie z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.

Rodzinna piecza zastępcza ma na celu zapewnienie dziecku bezpiecznego i stabilnego środowiska, sprzyjającego jego prawidłowemu rozwojowi. Do jej podstawowych zadań należy zaspokajanie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych oraz społecznych dziecka, a także przygotowanie go do samodzielnego i odpowiedzialnego życia. Istotnym celem pieczy zastępczej jest również wyrównywanie deficytów rozwojowych i edukacyjnych oraz wspieranie dziecka w budowaniu prawidłowych relacji z rodziną i rówieśnikami.

Ze względu na znaczenie rodziny w rozwoju dziecka istotne jest podejmowanie działań służących wzmocnieniu współpracy pomiędzy wszystkimi uczestnikami systemu wsparcia dziecka i rodziny, a także zapewnienie odpowiedniego wsparcia rodzinom zastępczym. Podejmowane działania powinny zmierzać zarówno do zabezpieczenia potrzeb dziecka, jak i do wzmocnienia rodziny naturalnej oraz tworzenia warunków umożliwiających powrót dziecka do środowiska rodzinnego, jeśli jest to możliwe.

Rodziny zastępcze zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, jednak pobyt dziecka w pieczy zastępczej ma charakter czasowy. Tabela Nr 8 przedstawia liczbę rodzin zastępczych w Gminie Trawniki w latach 2019–2025.

Tabela Nr 8: Liczba rodzin zastępczych w Gminie Trawniki w latach 2019-2025

ROK	LICZBA RODZIN
2019	8
2020	8
2021	8
2022	9
2023	12
2024	13
2025	12

Zródło: opracowanie własne

Z przedstawionych danych wynika, że w latach 2019–2021 liczba rodzin zastępczych na terenie Gminy Trawniki utrzymywała się na stałym poziomie. W 2022 roku odnotowano niewielki wzrost, który był kontynuowany w kolejnych latach, osiągając najwyższą wartość w 2024 roku. W 2025 roku liczba rodzin zastępczych nieznacznie zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim. Rodzina zastępcza stanowi istotną formę wsparcia dla dziecka pozbawionego czasowo opieki ze strony rodziny biologicznej, a jednocześnie stwarza warunki do pracy z rodziną naturalną, ukierunkowanej na umożliwienie powrotu dziecka do jej środowiska. Gmina Trawniki współfinansuje koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.

W przypadku występowania w rodzinie problemów związanych z przemocą fizyczną i/lub psychiczną uruchamiana jest procedura „*Niebieskie Karty*”. Stanowi ona skoordynowany system pomocy osobom doznającym przemocy domowej. Jej celem jest przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa członkom rodziny oraz wsparcia w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, nie tylko w zakresie samej przemocy, ale również w obszarach związanych z usamodzielnieniem się od sprawcy, w tym w kwestiach materialnych, zawodowych i mieszkaniowych. W ramach procedury możliwe jest także udzielenie pomocy psychologicznej, prawnej oraz innego rodzaju wsparcia dostosowanego do potrzeb rodziny.

Procedura „*Niebieskie Karty*” obejmuje również monitoring sytuacji rodziny oraz podejmowanie przez specjalistów działań mających na celu zatrzymanie przemocy i zmianę zachowania osoby stosującej przemoc. Tabela Nr 9 przedstawia liczbę rodzin objętych procedurą „*Niebieskie Karty*” w latach 2019–2025.

Tabela Nr 9: Liczba rodzin objętych procedurą „*Niebieskie Karty*” w latach 2019-2025

LICZBA RODZIN OBJĘTYCH PROCEDURĄ NIEBIESKIE KARTY W GMINIE TRAWNIKI W LATACH 2019-2025							
ROK	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
LICZBA RODZIN	39	28	31	39	24	23	29

Zródło: opracowanie własne

Dane przedstawione w tabeli wskazują, że najmniejszą liczbę rodzin objętych procedurą „*Niebieskie Karty*” odnotowano w 2024 roku, natomiast najwyższą w latach 2019

i 2022. W 2025 roku liczba prowadzonych procedur wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. Podejmowane interwencje w rodzinach, w których występuje przemoc, ukierunkowane są przede wszystkim na zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy, w szczególności dzieciom, osobom starszym, kobietom oraz osobom z niepełnosprawnościami. Wszczęcie procedury „*Niebieskie Karty*” następuje najczęściej w związku z interwencjami Policji, rozmową z pracownikiem socjalnym lub w toku przeprowadzanego wywiadu środowiskowego.

Zakończenie procedury następuje zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności w przypadku ustania przemocy domowej i zrealizowania indywidualnego planu pomocy albo uznania przez grupę diagnostyczno-pomocową braku zasadności podejmowania dalszych działań. O zakończeniu procedury informowane są podmioty uczestniczące w jej realizacji.

4.2. Realizacja zadań Gminy w zakresie wspierania rodziny

W roku 2025 r. na terenie Gminy Trawniki podejmowane były działania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym w szczególności:

- 1) **Opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny** – zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy, do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja programów wspierania rodziny. W 2025 r. realizowany był program obowiązujący na lata 2023–2025. Kolejny dokument zaprojektowany został na lata 2026–2028 i będzie stanowić kontynuację działań wspierających rodziny oraz rozwijanie nowych form wsparcia.
- 2) **Prowadzenie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu więzi w rodzinie** – w 2025 roku, w ramach dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym dla Rodzin z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie, udzielono łącznie 243 porad i konsultacji dla 49 osób (17 kobiet, 32 mężczyzn, 1 dziecko) znajdujących się w różnych sytuacjach kryzysowych. W ramach działań profilaktycznych i wspierających: (1) 10 osób (w tym 1 dziecko) otrzymało krótkoterminowe wsparcie psychologiczne; (2) osoby doświadczające przemocy domowej i posiadające założoną procedurę „*Niebieskie Karty*” otrzymały kompleksowe wsparcie; (3) 9 osób skierowano na konsultację psychiatryczną; (4) 3 osoby korzystały z regularnego wsparcia w zakresie kompetencji rodzicielskich; (5) przeprowadzono 12 spotkań psychoedukacyjnych dla rodzin dotkniętych problemem przemocy i/lub alkoholizmu; (6) 6 osób uczestniczyło w konsultacjach wspierających dalszy proces zdrowienia po zakończeniu podstawowego programu terapii uzależnienia od alkoholu; (7) 4 osoby – sprawcy wykroczeń lub przestępstw popełnionych pod wpływem alkoholu – uczestniczyły w spotkaniach indywidualnych.
- 3) **Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze** – działania obejmowały pracę asystenta rodziny oraz pracę socjalną świadczoną przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. W 2025 roku: wsparciem asystenta rodziny objęto 17 rodzin, w których wychowuje się 44 dzieci, w tym 10 pełnoletnich; pracą socjalną

objęto łącznie 70 rodzin z 111 osobami; wyłącznie pracą socjalną objęto 6 rodzin, w których znalazło się 8 osób.

- 4) **Zapewnienie rodzinom poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stabilizacji bytowej** – w 2025 roku udzielono wsparcia zarówno finansowego, jak i niepieniężnego: (1) **wsparcie finansowe**: zasiłki okresowe, celowe i stałe otrzymało 76 rodzin, obejmujących 119 osób; (2) **wsparcie niepieniężne**: usługi opiekuńcze i zapewnienie posiłków otrzymało 17 osób z 9 rodzin, w których funkcjonuje 33 osoby; (3) **program „Posiłek w szkole i w domu”** – gorący posiłek w dni nauki szkolnej otrzymało 14 dzieci uczęszczających do szkół gminnych i poza gminnych. Dodatkowo, w 32 rodzinach przyznano zasiłki celowe na zakup żywności dla 37 osób (52 świadczenia); (4) **inne formy wsparcia**: dystrybucja odzieży, mebli oraz sprzętu AGD i RTV objęła 7 rodzin (12 osób dorosłych i 21 dzieci). Ponadto w ramach współpracy z Polskim Czerwonym Krzyżem w Lublinie wydano ponad 4 tony żywności, z której skorzystało 112 osób (1,34% mieszkańców Gminy), w tym 65 kobiet i 47 mężczyzn. Wśród beneficjentów znajdowało się 20 dzieci do 18 roku życia, 34 osoby powyżej 65 roku życia oraz 64 osoby z niepełnosprawnościami; (5) **wsparcie edukacyjne**: w formie stypendiów i zasiłków socjalnych objęto 7 dzieci z 4 rodzin, co przyczyniło się do zmniejszenia barier w dostępie do edukacji; (6) **kontrakty socjalne**: w 2025 roku podjęto realizację 3 kontraktów socjalnych, mających na celu wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej rodzin oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; (7) **praca socjalna**: prowadzona była w łącznie 70 rodzinach z 111 osobami, przy czym wyłącznie pracą socjalną objęto 8 osób z 6 rodzin. Działania pracy socjalnej miały na celu wzmocnienie lub odzyskanie zdolności rodzin i osób do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających tym dążeniom.
- 5) **Podnoszenie jakości i efektywności usług na rzecz wspierania rodziny** – w 2025 roku pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Trawnikach uczestniczyli w szkoleniach i webinarach podnoszących kompetencje zawodowe, umożliwiającym udzielanie profesjonalnego wsparcia dzieciom i rodzinom. W ramach doskonalenia zawodowego zrealizowano m.in.: (1) **szkolenia ogólne**: „Samorzędy realizują nowoczesną profilaktykę adresowaną do dzieci i młodzieży”, „Jak zadbać o standardy jakości w obszarze profilaktyki uzależnień dzieci i młodzieży”, „Zaburzenia używania alkoholu jako czynnik degradacji systemu rodzinnego”; (2) **szkolenia dla asystentów rodziny**: „Metodyka pracy asystenta rodziny”, „Procedura postępowania w sytuacji zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych”; (3) **webinarium**: „Wsparcie unijne na włączenie społeczne w Województwie Lubelskim – przegląd możliwości dofinansowania”.

Szkolenia te umożliwiły pracownikom i asystentom rodziny rozwijanie kompetencji w zakresie wsparcia rodzin i dzieci, wzmocnienia działań profilaktycznych oraz zapewnienia wysokiej jakości świadczonych usług.

6) **Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem**, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez: zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa; organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających; prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci. Decyzję o przydzieleniu asystenta rodziny do danej rodziny podejmuje kierownik ośrodka pomocy społecznej na podstawie wniosku pracownika socjalnego lub na wniosek Sądu. Asystent rodziny realizuje plan pracy z rodziną za jej zgodą i przy aktywnym udziale członków rodziny, w miejscu zamieszkania lub miejscu wskazanym przez rodzinę. W 2025 roku asystent rodziny pracował z 17 rodzinami obejmując wsparciem 44 dzieci (tu: 10 osób, które uzyskały pełnoletność), w tym 4 z niepełnosprawnością. Wszystkie rodziny, do których skierowano asystenta przeżywały trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zakres działań asystenta był dostosowany do potrzeb każdej rodziny na podstawie diagnozy problemów oraz zasobów rodziny. Realizując zadania w zakresie wspierania rodzin asystent rodziny współpracował z: pracownikami socjalnymi oraz pracownikami innych komórek organizacyjnych Ośrodka Pomocy Społecznej; Zespołem Interdyscyplinarnym ds. przeciwdziałania przemocy domowej; Powiatowym Urzędem Pracy; placówkami ochrony zdrowia; Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie; Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej; przedstawicielami oświaty; Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną; Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Policją; kuratorami zawodowymi i społecznymi; placówkami opiekuńczo-wychowawczymi; rodzinami zastępczymi. Asystent rodziny w 2025 r. brał udział w 4 spotkaniach w sprawie oceny sytuacji dziecka organizowanych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdniku – Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej. W zeszłym roku uczestniczyliśmy w rządowym programie wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2025” – UCHWAŁA NR 137 RADY MINISTRÓW z dnia 14 października 2025 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu wspierania rodziny „Asystent rodziny w 2025 r.” (M. P. 2025 r., poz. 1093). Celem Programu była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829). Kwota wykorzystanych środków z Funduszu Pracy wynosiła 20 291,43 zł, wkład własny Gminy stanowiła kwota 75 714,83 zł.

7) **Zapewnienie pobytu w pieczy zastępczej, objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną:** zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Gmina partycypuje w kosztach utrzymania dzieci będących w pieczy zastępczej w wysokości: w pierwszym roku 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, w drugim roku pobytu 30%, w trzecim i następnych 50% kosztów. W roku 2025 koszt współfinansowania pieczy zastępczej sprawowanej nad 27 dziećmi z Gminy Trawniki wyniósł 648 333,78 zł. W tabeli Nr 10 przedstawiono zestawienie liczbowe dotyczące dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2025 z uwzględnieniem rodzinnej i instytucjonalnej pieczy

zastępczej dla których Gmina Trawniki: była właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej oraz współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 10. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2025

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w latach 2020-2025						
Liczba dzieci przebywających w:	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023	ROK 2024	ROK 2025
rodzinnej pieczy zastępczej	13	15	18	19	16	15
instytucjonalnej pieczy zastępczej	8	11	11	11	13	12

*w tym jedno dziecko, które zgodnie z Postanowieniem Sądu zostało umieszczone w DPS

Źródło: opracowanie własne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Trawnikach w 2025 r. włączył się w zbiórkę plastikowych nakrętek następnie przekazanych na rzecz Podopiecznych Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. *Małego Księcia*.

Ponadto w 2025 r. byliśmy realizatorem dwóch Programów w ramach ogłoszonych naborów wniosków przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Pierwszy z nich to Program pn. „*Opieka wychowawcza*” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025. Celem głównym Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności i osobami z niepełnosprawnościami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 913 z późn. zm.). W 2025 r. na terenie Gminy Trawniki z tej formy wsparcia skorzystały 7 rodzin – 5 z osobami z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz 2 z dzieckiem z niepełnosprawnością. Łącznie udzielono 1 092 godzin usług opieki wychowawczej. Kwota wykorzystanych środków w edycji Programu 2025 r. (wraz z kosztami obsługi) to 55 800,00 zł – co stanowi 91,18 % ogółu otrzymanych środków, natomiast koszt obsługi Programu stanowiła kwota 1 200,00 zł.

Kolejny z Programów to „*Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej*” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2025. Głównym celem Programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu, którymi mogły być: dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem „konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji” oraz osoby z niepełnosprawnością posiadające orzeczenie o niepełnosprawności o stopniu znacznym lub o stopniu umiarkowanym, lub traktowane na równi do wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Łączna kwota środków Funduszu

Solidarnościowego wykorzystana na realizację Programu w 2025 r. wyniosła 360 998,41 zł. Wsparciem asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością zostało objętych 25 osoby (13 osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, 5 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym z niepełnosprawnością sprzężoną, 2 osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, 2 osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 3 dzieci do ukończenia 16 r.ż. spełniające zapisy Programu). Łącznie w 2025 r. wykorzystani 6 705 h usług asystencji osobistej w tym: dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną (w tym orzeczenia równoważne): 1 487 h; dla osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (w tym orzeczenia równoważne): 3 358 h; dla osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną (w tym orzeczenia równoważne): 410 h; dla osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (w tym orzeczenia równoważne): 580 h; dla dzieci w wieku do ukończenia 16 r.ż. spełniających zapisy części III Programu: 870 h. Liczba asystentów osób niepełnosprawnych zaangażowanych w realizację Programu – 25. Koszt wynagrodzenia asystentów za wykonaną usługę asystencji osobistej wyniósł 335 250,00 zł. Koszt przejazdów asystentów własnym / udostępnionym przez osobę trzecią / innym środkiem transportu np. taksówką w związku z wyjazdami, które dotyczą realizacji usług wymienionych w treści Programu stanowiła kwota 14 629,72 zł. Na ubezpieczenie OC lub NNW asystentów wydatkowano 3 170,69 zł, natomiast koszt obsługi Programu stanowiła kwota 7 948,00 zł.

V. POTRZEBY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Skuteczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, jak również skuteczna ochrona dzieci, może być osiągnięta poprzez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji działających na rzecz dzieci i rodziców.

Rodziny zagrożone kryzysem są monitorowane przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników ochrony zdrowia oraz inne instytucje, a w razie potrzeby również przez Policję i kuratorów sądowych.

Pomoc rodzinie realizowana jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego oraz poprzez zapewnienie dostępu – we współpracy z innymi instytucjami – do różnych form wsparcia, w tym terapii, mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej oraz organizowanych spotkań dla rodzin.

Rok 2026 i kolejne lata będą kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia i rozwijania systemu opieki oraz wsparcia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności tych, które nie w pełni realizują funkcje opiekuńczo-wychowawcze i wymagają wsparcia w ich prawidłowym wypełnianiu.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przedstawia się następujące potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny:

- 1) Realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny, o którym mowa w art. 176 pkt 1 ustawy.
- 2) Kontynuacja realizacji zadania związanego z zapewnieniem rodzinom przeżywającym trudności wychowawcze wsparcia i pomocy ze strony asystenta rodziny – utrzymanie zatrudnienia min. jednego asystenta rodziny.
- 3) Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Ośrodka, a także innych specjalistów zajmujących się pracą z rodziną, zatrudnionych w instytucjach i organizacjach funkcjonujących na terenie Gminy Trawniki.
- 4) Zapewnienie środków na współfinansowanie pobytu dzieci z terenu Gminy w systemie pieczy zastępczej.
- 5) Utworzenie placówki wsparcia dziennego.
- 6) Rozszerzenie oferty Punktu Konsultacyjnego dla Rodzin z Problemem Alkoholowym i Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- 7) Uruchomienie zajęć warsztatowych, form wykładowych oraz publikacja artykułów skierowanych do rodziców, mających na celu wsparcie ich w wypełnianiu funkcji wychowawczych.
- 8) Organizowanie dla rodzin spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
- 9) Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny wspierającej.
- 10) Podjęcie działań zmierzających do powstania wolontariatu na rzecz dzieci i młodzieży.
- 11) Praca socjalna w rodzinach, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze.

- 12) Współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
- 13) Zapewnienie środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 14) Wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.
- 15) Pozyskiwanie środków ze źródeł zewnętrznych, celem wzmocnienia istniejącego systemu wspierania rodziny.
- 16) Diagnozowanie potrzeb rodzin z terenu gminy oraz bieżące monitorowanie skali problemów opiekuńczo-wychowawczych.
- 17) Rozwój działań profilaktycznych ukierunkowanych na wzmacnianie kompetencji wychowawczych rodziców oraz zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach.
- 18) Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności psychologicznego i pedagogicznego.
- 19) Wzmacnianie współpracy z placówkami oświatowymi w zakresie wczesnej identyfikacji problemów w rodzinach oraz podejmowania wspólnych działań wspierających.
- 20) Rozwijanie systemu wsparcia środowiskowego dla dzieci i młodzieży, w tym organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
- 21) Podejmowanie działań informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla rodzin.
- 22) Wzmacnianie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym poprzez współpracę z zespołem interdyscyplinarnym.
- 23) Rozwijanie indywidualnych form wsparcia dostosowanych do potrzeb rodzin, w szczególności rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 24) Doskonalenie systemu przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.
- 25) Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej rodzin, w szczególności poprzez wspieranie ich w uzyskiwaniu świadczeń oraz umożliwianie korzystania z różnych form wsparcia.
- 26) Wspieranie rodzin biologicznych w procesie powrotu dzieci z pieczy zastępczej, w tym poprzez działania ukierunkowane na odbudowę i wzmacnianie więzi rodzinnych.
- 27) Rozwijanie działań przygotowujących rodziny do prawidłowego pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności poprzez edukację i wsparcie indywidualne.
- 28) Zwiększenie dostępności i jakości usług świadczonych na rzecz rodzin poprzez ich dostosowanie do zdiagnozowanych potrzeb środowiska lokalnego.
- 29) Wzmacnianie systemu wsparcia rodzin poprzez rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej, w tym z zespołem interdyscyplinarnym oraz jednostkami pomocy społecznej, oświaty i ochrony zdrowia.
- 30) Tworzenie warunków sprzyjających funkcjonowaniu rodzin wspierających, w tym podejmowanie działań informacyjnych i promocyjnych w tym zakresie.
- 31) Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego oraz dążenie do zwiększenia liczby dostępnych miejsc dla dzieci wymagających wsparcia.

- 32) Podejmowanie działań na rzecz wczesnej identyfikacji rodzin zagrożonych kryzysem oraz ograniczania skutków występujących problemów.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie wspierania rodziny wskazują na konieczność dalszego rozwoju lokalnego systemu pomocy, ukierunkowanego na wczesne reagowanie na trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz wzmacnianie funkcji rodziny. Kluczowe znaczenie ma zapewnienie ciągłości realizacji ustawowych zadań gminy, w tym utrzymanie wsparcia asystenta rodziny, rozwój usług specjalistycznych oraz tworzenie nowych form pomocy, takich jak placówki wsparcia dziennego czy działania edukacyjne dla rodziców.

Istotnym obszarem pozostaje zabezpieczenie środków finansowych zarówno na realizację bieżących zadań, jak i współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej, a także aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych. Równolegle konieczne jest podnoszenie kwalifikacji kadry oraz wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej.

Zgłaszane potrzeby wskazują również na zasadność rozwijania inicjatyw środowiskowych, w tym wolontariatu, rodzin wspierających oraz działań integrujących rodziny, co sprzyja ograniczeniu zjawiska ich izolacji społecznej i wzmacnia lokalny system wsparcia.